

"EDINOST"

izhaja po trikrat na teden v šestih izdanih ob torkih, četrtekah in sobotah. Zjutranje izdaje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . . . 1.—, izven Avstrije 1.50 za tri mesece . . . 3.—, " " " " 4.50 za pol leta . . . 6.—, " " " " 9.— za vsa leta . . . 12.—, " " " " 18.—

Naročnino je plačevati naprej na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč., izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo ulica Molino picolo št. 3. II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odprte reklame ejo se proste poštnino.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V ednosti je moč“.

Za združenje!

I.

V zadnjem času je priobčila goriška „Soča“ niz člankov iz peresa dopisnika duhovskega stanu, v katerih se je člankar-duhovnik odločno postavil po robu zahtevi izvestnih krogov, da bi se slovenski poslanci pridružili novi nemški katoliški ljudski stranki, ki jo je zasnoval znani odličnjak med nemškimi konservativci, baron Dipauli, oziroma zardil, da ob sedanjih razmerah niti ni misliti na to, da bi se konservativni zastopniki vseh narodnosti združili v jeden sam klub.

Ker smo se tudi mi opetovano bavili s tem predmetom, nas je seveda jako zanimalo, kakor je „Sočin“ člankar utemeljeval svoje odklanjajoče stališče nasproti zahtevam onih naših rojakov, ki bi hoteli vse neliberalne zastopnike vseh narodnosti avstrijskih združiti v jedno samo skupino in ki vedno sanjajo o nekakem katoliškem centru, sličnem onemu, ki obstoji v državnem zboru nemškem, in sicer častno obstoji, tako častno, da zavzima odlično mesto med ostalimi skupinami parlamenta in ki ne malokrat odloča o usodi različnih predlog in tudi posamičnih ministrov. Ta nemški vzgled je res sijajen in vabljen, in ne čuditi bi se omni, ki hrepene po takem centru, ako ne bi bili primorani misliti, da so se dotičniki kaj učili in da, stoječi v vrtincu javnega življenja, morajo dobro poznati avstrijske odnose, oziroma veliko razliko med avstrijskimi in nemškimi odnosi, ki morajo torej vedeti, da v Avstriji ni onih predpogojev, one podlage, na koji temelji in na koji je dospel do sedanjega sijaja centrum v parlamentu nemškem.

Bavili smo se sicer — kakor rečeno — že večkrat s tem predmetom, ali stvar je toli važna — sosebno ker bi si marsikdo, ki je navajen misliti z drugimi, utegnil tolmačiti naše naspro-

tovanje osnovi katoliškega centra v poslanski zbornici avstrijski kakor nasprotovanje katoliški stvari —, da res ni odveč, ako se danes zopet povračamo k tej stvari.

Predno pa ponovimo one argumente, na kojih temelje naši nazori o izvedljivosti, ali pravo za pravo neizvedljivosti ideje jedne skupine za vse konservativne poslance različnih narodnosti avstrijskih, hočemo povedati na kratko, kako je „Sočin“ člankar v svojem petem članku utemeljil svoje uverjenje, da slovenskim poslancem za sedaj ne bi nikakor kazalo pristopati ukupni katoliški stranki.

V Avstriji — meni člankar — ni možno govoriti o cerkveni avtonomiji, kajti tudi v cerkvi odločuje vlada, kraté istej neodvisnost in neobhodno potrebno svobodo. Posledica temu je, da so višji cerkveni dostojanstveniki po svoji ogromni večini premehki, šibki in popustljivi, vsled česar ni v nas ne narodnega in ne katoliškega ponosa.

Člankar navaja tu vzgled take popustljivosti, in konkretne slučaje, kako so bili mladi duhovniki celó pokarani (seveda v nemškem jeziku), ker so se pokazali prevnete za — slovensko uradovanje. Slovencem da nikakor ne kaže, da bi v toli akutnem narodnem boju, ko gre ali za narodno življenje ali za narodno smrt, izročali tudi politiško vodstvo takim osebam, ki izdajajo take ukore! Zato pa tudi ne moremo pristopiti k stranki, ki misli izročiti politiško vodstvo takim osebam.

Člankar priznava nadalje, da so tudi v katoliških strankah v Gorici in Ljubljani posamičniki, ki so navdušeni narodnjaki in ki se res potezajo za enakopravnost, ali stranke kakor take nise narodne! To svojo trditev podpira člankar raznimi podatki iz zadnjih deželno-zborskih volitev na Kranjskem, zlasti pa s postop-

panjem konservativne stranke proti kandidatu duhovniku Koblarju.

Obrnivši se do poznanega pastirskega lista prevzvišenega škofa ljubljanskega, izdanega pred volitvami, pravi člankar — o katerem naglašamo še enkrat in kar vemo iz pozitivnega vira, da je namreč duhovskega stanu — „da je ta pastirski list smatrati največjo krivico duhovskemu stanu in hučo plusko duhovnim kandidatom.“ — „Na temelju tega pastirskega lista — nadaljuje člankar — ne bi smel vsestransko izobražen, učen in zmožen duhovnik kandidovati proti zarobljenemu, nezmožnemu in koristolovnemu kmetu, ali proti hinavcem, ki pod plaščem vere iščejo časti in dobičkov?! Ali ni to hudodelstvo nad vero? Ali se ne pravi s tem kompromitovati katoliško vero in ves duhovski stan? In potem naj se naši jugoslovanski poslanci izroče na milost in nemilost katoliški ljudski stranki, ki hoče izročiti vodstvo takim cerkvenim dostojanstvenikom?!“

Zaključuje pa svoje utemeljevanje nastopno: „Dokler vlada v Sijonu tako nasprotje do Slovanov in slovanskega gibanja, dokler bodo sionski poveljniki stali na strani tlačiteljev jugoslovanskih trpinov in pomagali vzdrževati sedanji sistem na jugu, ni upanja, da bi se kedaj vneli za združenje vseh narodov v en klub. V političnih rečeh hočemo ostati prosti in neodvisni. Taki morajo biti tudi naši zastopniki v državnem zboru. Ker pa praktičnemu politiku je računati z obstoječimi razmerami, zato nimamo ničesa proti temu, ako si naši poslanci iščejo zveze in prijaznosti pri katoliški ljudski stranki in pa krščansko socialni. Želimo celo, da bi bili z obema kluboma v najboljših razmerah in da bi povsod skupno postopali. Koščansko socialni program mora sprejeti tudi jugoslovanski klub in na vso moč delovati za socialno preosnovo, ker sedaj obstoječi sistem ni več za rabo. Razume se samo po sebi, da tudi z

odpusti. . . . odpusti in ostani mi zdrava! Marija, pri tebi ostavljam svoje srce in svoje misli in vse nade! Ljubljena deva, ne pozabi me! Nada, da se bodeva videla skoro zopet, naj ti ublažuje bôl! . . . Pozdravi mi majko, prosi jo, naj mi odpusti, da sem motil tvoj mir. . . . Marija z Bogom . . . z Bogom!

Ustal sem, da odidem. Marija si je zakrila lice. Pri vratih sem postal, se obrnil, a ona, ozrši se na-me obupno, se je dvignila z divana ter zrušila v moj naročaj. Zadnji, nepozabni, obupni poljub pritisnil sem jej na topli in drhteči ustnici.

X.

Ne vem, kako in kedaj sem prišel v svojo sobo. Ko sem se zavel, bilo je temno. Tedaj sem občutil nekaj na ustnicah. Prižgal sem svečo. Obrisal sem si ustnice. Osupnil sem. Marijini prsti so bili — krvavi. Pogledal sem po prsih srjace ter opazil tri kapljice krvi. Od kodi ta kri? . . . . Okamenel sem.

XI.

Črni dan odhoda je napočil. Sobota. Nepozabna sobota! Že je bila deseta ura. Še jedno uro in ne bode me več v Spljetu! Aristid me je tolažil, ali koje besede naj bi ublažile mojo bôl? Bled, uničen čakal sem na čas odhoda. V Marijini sobi so zazvenele žice glasovirja in obmolknilo hitro. . . . Gotovo sta ji omahnili roki.

(Dalje prihodujič.)

PODLISTEK.

17

Slučaj.

Novela; hrvatski spisal Jenio Sisolski.

Preval M. C—E.

(Dalje).

— Vedela sem, slutila sem, da ste vi, ko ste potrkali prvokrat, no . . . nisem mogla . . . nekaj me je zapiralo grlo. . . . Da, da, slutila sem. Drugokrat sem se premagala. — Sobarica mi je povedala, da jutri . . . oddite. — Radi tega sem, da, radi tega sem ustala, završila je vzdihnivši ter naslonila glavo na divan.

Približal sem se jej tiho, uzal njeno roko, mehko in vročo, pa sem šepnil spustivši se na koleno:

— Marija, vam, tebi duša, ni dobro, ti si bolna.

— Jaz, ne ne, ni nič. Na to sva se zagledala jeden v drugega. Solze so se pojavile v nje rajskem očesu.

— Mila Marija, jutri odpotujem v Trst in od tam k bolni materi.

Marija je vzdihnila, objela me z levico, spustivši mi glavo na desno ramo.

— Je-li, duša, da ne pozabiš svojega Dragomira? Duša moja, ti veš, kako te ljubim! Ne pozabi me. . . .

— Nikoli . . . nikoli! zarotila se je jecljajočim glasom.

— Marija, nikar se ne žalosti, ne joči, že mora biti tako, mora, da se ločim od tebe. Pisati ti hočem, duša, pisati ti hočem, draga moja. Marija, leto hitro mine, in potem . . . . potem postaneš moja . . . za vedno! izustil sem in glava mi je klouila na njena kolena. . . .

— Dragimire! šepnila je ona po kratkem molku, Dragimire, kaj ne, da me ljubiš? . . .

Jaz sem ustal po teh sladkih besedah, sel poleg nje ter privil na svoja prsa nje krasno telo. Da, da, na svoje telo sem pritiskal to dražestno in mîlo bitje; a zdelo se mi je, da objemam samo nebo. Marija je drhtela polahno v mojem naročju, nje topli dih grel je moji lici, srce jej je bilo silovito. . . .

Dolgo sem jo objemal, dolgo sva ostala tako — žrtvi grenke ločitve in najljuteje bôli.

Spustivši glavico v znak, pogledala me je solznim očesom, vzdihnila teško ter spregovorila obupano:

— Dragimire, ne pozabi me! oj ne pozabi me! Silno te ljubim, tvoja sem za vedno; le v tvojem naročju in v hladnem grobu more najti počitka moja duša. . . .

Zaječala je in oprla glavo ob moje prsi.

— Marija oprosti! . . . Tvoja žalost je velika, ti trpiš neizmerno. Da, sladki angelj moj, da, mila in blažena deva, pred malo tedni bila ti je duša še mirna in srečna, a sedaj ljubiš, sedaj ljubiš in plakaš! Marija, daj, da ti otarem solze. Marija,

drugimi Slovani, kakor so Mladočehi in Rusini, (Poljaki niso Slovani) naj bodo v tesnih zvezah in drug drugemu v podporo. *Slavanske vzajemnosti ne smemo pustiti izpred očíj*, ker utegnemo priti izvenredni dogodki, vsled kojih bode taktik izvršljivo, kar je zdaj neizvršljivo. Da bi vsaj enkrat videli vse slovenske in hrvatske poslance združene v enem klubu! Ali doživimo to?! Da bi ne bilo Kranjske, vse to bi se zgodilo“.

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 16. aprila 1896.

Državni zbor. Poslanska zbornica je rešila včeraj več peticij ter je pričela razpravo o uradniških mirovinah. Sklenila je preiti v podrobno razpravo.

Nemški cesar na Dunaju. Nemški cesar Viljelm je ostavil sinoči Dunaj, napotivši se v Karlsruhe. Cesar Fran Josip je spremil svojega gosta na kolodvor, kjer sta se prisrčno poslovila oba vladarja. — Včeraj je cesar Viljelm zajutrkoval v konjiški vojašnici v Josephstadtu. Tu mu je napil polkovnik Stöhr. V svojem odgovoru je naglasil cesar Viljelm, kako krasno in sveže izgleda cesar Fran Josip. — Iz vojašnice se je podal cesar Viljelm v grobnico v kapucinski cerkvi, kjer je položil krasen venec na rakev pok. cesarjeviča Rudolfa. — Nemški kancelar knez Hohenlohe, je ostavil danes Dunaj.

Volitev dunajskega župana se bode vršila pojtršnjem. Z Dunaja javljajo danes, da je princ Lichtenstein imel dolge pogovore z različnimi ministri, zlasti z ministrom rojakom za Galicijo, drom. Rittnerjem. Ali in kakov uspeh so dosegla ta pogajanja, o tem pa nam ne dajo jasnega odgovora dunajska poročila. Le ugibati je možno, da nameruje narreč Badenijska vlada prižgati jedno svečo Bogu, drugo pa hudiču; to je: Luegerju ne odreče potrjenja, a Madjarom se tudi noče zameriti. Iz te zagate naj bi se rešila tako, da se vprašanje potrjenja ali nepotrjenja Luegerjevega odloži do po milenijskih slavnostih. Dotlej pa naj bi vodila posle oba podžupana. Zares redek slučaj, za kojega ni predvidjeno niti v mestnem štatutu. Pravijo, da bi bili antisemitje zadovoljni s tako začasno rešitvijo. S tem soglašata tudi nekako tudi brzojavka v „Slov. Narodu“, koja pravi, da bodo antisemitje zdržema glasovali za dra. Luegerja, da se takoj po volitvi p o d ž u p a n o v umakne vladni komisar Friebeis in da bode I. podžupan vodil posle, dokler se ne reši vprašanje Luegerjevo.

Obnovljenje pogodbe z Ogersko. Iz Budimpešte so včeraj poslali v svet vest, da je kvotna deputacija ogerska sklenila soglasno, da je odkloniti predloge avstrijske deputacije ter da mora ostati vse pri starem. To je: na naši strani: 70% dolžnosti in 30% pravic, na ogerski pa 30% dolžnosti in 70% pravic. Ali naj požremo res zopet to grenko krogljico, ali naj izve svet zopet, da na naši strani ni več nikake moči za odpor proti madjarski nenasitosti in predrznosti, ali naj se zopet umaknemo resignirano, čemur ne bode mogla biti posledica druga, nego ta, da bodo v prihodnje če predrzniji na oni strani?! Vsak novi dokaz popustljivosti na tej strani le jači samozavestnost Madjarov. Čim dalje bomo odlašali z odločno borbo proti madjarskim zahtevam, tem težavnejša bode pozneje ta borba. Opozarjamo tu na vest pod zaglavjem „Zastavljena Ogerska“.

„Zastavljena Ogerska“. Neki dr. Štefan Bernát obelodanil je spis pod gorenjim naslovom, v katerem dokazuje, da zemlja na Ogerskem že davno ne daje toliko od sebe, kolikor je bremen na njej, ampak obresti od dolgov presegajo dohodke od zemlje. Obresti od državnih dolgov znašajo 126.9 milijona, pri čemer niso všteti 13 milijonov, koje je vsako leto plačati za nakupljene železnice. Čisti katastralni dohodek od zemlje na Ogerskem pa ne presega 130 milijonov, to je, tla ne dajejo več toliko od sebe, kolikor je bremen na njih. A to še ni vse. Intabulirana bremena, brez državnega dolga, presežajo že jedno milijardo. Ako torej od katastralnih dohodkov 130 milijonov odštejemo 40 milijonov obresti od intabuliranih bremen in 31 milijonov zemljiškega davka, potem ne treba povpraševati mnogo, zakaj se množi prebivalstvo po mestih, za koje treba ustvarjati novih služeb. V letu 1893. je

menjalo svoje lastnike nič manje nego 377.805 posestev. Iz tega sledi — sklepa dr. Bernát —, da Ogerska si mora ohraniti avstrijsko tržišče za svoje pridelke, ako hoče plačevati obresti od dolgov in se izogniti katastrofi. Ogerskim ministrom se morajo lasje jeziti že ob sami misli, da bi se mogla ustanoviti carinarska črta med obema polovicama.

Tako piše pameten Madjar. Iz tega je razvidno, kako malo se nam je bati ogerskih groženj z gospodarsko samostojnostjo. Oni potrebujejo nas in ne mi njih!

Italija v Afriki. Vladni listi, to je: sedanje vlade italijanske, trdijo, da obrača general Baldissera sedaj, ko mu ne preti noben sovražnik, vso svojo pozornost in delovanje na osvobodjenje posadke obkoljene utrdbe Adigrat. Ta glasila, njim na čelu sevě Rudinijev „Don Chisciotte“, hvalijo taktiko generala Baldissera ter naglašajo, da napreduje s svojo vojsko v osvoboditev Adigrata le radi tega tako počasno, ker se hoče izogniti vsakemu (neprijetnemu?) iznenadenju.

Baldissera je potrdil generala Lamberti-ja civilnim gubernierjem Eritreje, pridržavši za-se vrhovno vojaško poveljstvo.

Da Italijani sedaj, ko so se umaknili derviši, obrnivi se proti Angležem-Egipčanom, nikakor ne mislijo ostaviti Kasale, to potrjuje tudi včeraj iz Londona došla vest. Dotično poročilo pa dodaje še, da Italija morda kasneje izprazni utrdbo Kasalo ter jo pod „gotovimi pogoji“ odstopi Angleški. — To se nam dozdeva pravi, pravcati račun „na medvedovo kožo“, kajti doslej nikakor še ni možno trditi, da ostanejo Italijani gospodarji Kasale, kakor tudi nikakor ni možno prorokovati, da Angleži uničijo derviše ter se dokopljejo do Kasale.

Isto Londonsko poročilo potrjuje tudi, da deluje general Baldissera le na to, da čim prej osvobodi Adigrat.

Sinoči so razširili špekulativni kapitalisti na Rimski borzi glas, da so imele italijanske čete že „zmagovito bitko“ pri Adigratu. Dasi je bila ta vest povsem izmišljena, vendar je pomagala v toliko, da je — poskočila italijanska renta za 12 centezimov. Koristolovstvo povsodi!

Različne vesti.

† Msgr. dr. Ivan Šust.

Škofija tržaško-koperska žaluje, osiročena je, izgubila je svojega voditelja! Kapitularni vikar, msgr. Ivan Šust umrl je — kakor smo že javili na kratko — včeraj kmalu po 8. uri zjutraj. Vest o tem britkem udarcu, ki je zadel našo škofijo ravno v tem trenutku, ko ista nima svojega višjega pastirja, razširila se je bliskoma po vsem mestu ter vzbudila povsodi iskreno sočutje. Ako pa so povsodi občutili ta britki udarec, koliko bolj ga moramo občutiti mi Slovenci, ko vemo, da je bil pokojnik naše krvi, našega mišljenja in — dasi ljubezniv in uzorno pravičen do vseh — našega slovenskega prepričanja. Bil je naš, ves naš, popolnoma naš: zvest sin naroda slovenskega. Kako naj bi ne solzilo naše oko ob svežem grobu moža, ki tudi na visokem mestu, izpavljen neprijaznim uplivom, ni pozabil ni za trenotek, da je sin siromašnega naroda slovenskega, ki je ostal nepremičen v zvestobi do svoje krvi tudi v viharjih sovraštva in strasti.....

Pokojni monsignor se je porodil dne 9. marca leta 1831 v Pevni pri Stari Loki. Gimnazij je dovršil v Ljubljani. Potem je prišel v tržaško škofijo in je v goriškem semenišču dovršil bogoslovne nauke (leta 1854-1857); četrto leto je končal v Trstu kakor novomašnik. V mašnika je bil posvečen dne 27. septembra 1857. Vnetega rodoljuba se je pokazal že v goriškem semenišču, kjer je poslovenil svetovnoznanu povest kardinala Wisemana „Fabijola“. Le-to je priobčila slavna naša družba sv. Mohorja. Prva duhovniška služba bila mu je v Pazinu in poslej nekaj časa v Buzetu. V tej dobi se je popolnoma utrdil v hrvaščini, koje je poznal že poprej kolikor toliko. Pokojnemu škofu Legatu se je tako prikupil mladi duhovnik, da ga je poslal na vseučilišče na Dunaj nadaljevat bogo-

slovne nauke; tam je dobil doktorat bogoslovja. Vrnivši se z Dunaja vstopil je mladi doktor v škofijsko pisarno, kjer je posloval s prvega kakor kancelist in je slednjič deloval neumorno leta in leta kakor kancelar ali načelnik. Za treh škofov nosil je bremena vodstva škofije. Bil je tudi profesor cerkvenega prava na nekdanjem semenišču tržaškem. Leta 1870. je bil imenovan konzistorijalnim svetnikom in prosinodalnim izpraševalcem. Leta 1876 je postal častni kakonik in leta 1880. pravi kanonik stolnega kapitlja tržaškega, kojemu je postal leta 1884 dekan. Stolnim proštom je bil imenovan leta 1885, po smrti prošta Schneiderja. Zadnje počestjenje mu je podelil papež Lev XIII. leta 1887, ko ga je imenoval papeževim protonotarjem. Dogodki zadnjih let so znani. Ko prevzvišeni škof Glavina vsled bolehnosti ni mogel nositi vsega bremena velikih dolžnosti višjega pastirja, imenoval je leta 1892 pokojnega prošta Šusta svojim generalnim vikarjem. Ta veliki posel je opravljal Šust do onega trenutka, ko je škof Glavina na veliko žalost vernikov popolnoma odložil svoje breme. Po tem dogodku stolni kapitelj tržaški ni mogel izbrati primernejega, delavnejega in vestnejega voditelja škofiji tržaško-koperski, nego je bil pokojnik. Šust je bil imenovan kapitularnim vikarjem in je kakor tak vestno vršil teško nalogo — do svoje smrti.

Tu imamo pred seboj častno sliko Šustaduhovnika. A Šust je bil mož na vse strani: neumorno delaven, uzorno značajan, rodoljub in — skromna dušica. V kolikih časih je bil pokojni Šust pri pok. škofu Dobrili, pričča pač dejstvo, da je v družbi s kanonikom Flego in kanonikom (sedanjim škofom krškim) Šterkom po določbi blagopokojnega Dobrile prevzel gospodarstvo škofove zupuščine, zlasti ustanovnega zaklada za slovenske dijake na srednjih šolah in za ustanovo dijaškega konvikta, ki se je po mnogih spletkah in zoper voljo pokojnega ustanovitelja slednjič ustanovil — v Trstu! Pokojnega Šusta je odlikovala neumorna delavnost, kar je pač razvidno iz gorenjih podatkov. Tekom vsakega leta si je privoščal le kratek počitek kakih 14 dni; te dneve počitka preživljal je navadno med svojimi bližnjimi rojaki na Gorenjskem, sem ter tje tudi na Dolenjskem. Živel je le svojemu poklicu in nerazdružno je bil zvezan s škofijsko pisarno. Mesto svoje uzorne delavnosti je ostavljajal po kako kratko urico na dan, proti večeru, ko je je odhajal v — slovensko čitalnico! Da, pokojni Šust bil je naše čitalnice najredniši, najmaljiveji, in najzvestejši gost — bil je slovenski rodoljub! Častihlepnosti ni poznal, pač pa ga je dičila prava gorenjska moštost! Povspel bi se bil lahko še višje, da je hotel, a moštost njegova je bila tolika, da se nikdar ni klanjal nikomur brez potrebe. Bal se ni nikogar, in nikomur ni prikrival svojega narodnega značaja. Bil je — kakor že povedano — zvest člen čitalnice, večletni odbornik „Matice Slovenske“, radodaren podpiratelj družbe sv. Cirila in Metoda in dijaške kuhinje, povspeševatelj narodnih podjetij in mimo tega usmiljen in radodaren tudi — na skrivnem.

In sedaj ga ni več med živimi, njega, ki je bil vnet služabnik Cerkev, navdušeno udan svojemu vzvišenemu poklicu, zvest sin svojega naroda, njega, ki je bil — naš, njega, ki je po božji zapovedi služil Bogu in svojemu rodu. Ob njegovem grobu plaka vsa škofija; a odprtem grobu Šustovem zlasti Slovincem stiskata srce britka žalost na veliki izgubi in moreča skrb — kako se popolni nastala praznota! Ob tem odprtem grobu združujejo se srca vseh vernikov v zložno molitev: Bog podeli večne plačilo duši pokojnega Ivana Šusta!

Blagoslovljen bódi med nami spomin Ivana Šusta!

Pogreb pok. kapitularnega vikarja, msgr. Šusta, vršil se bode jutri ob 10. uri predpoludne. Sprevod se bode pomikal od hiše žalosti, Via dei Fabri št. 3, do cerkve sv. Antona starega, kjer se izvrši blagoslovljenje. Iz cerkve se prevede truplo pokojnikovo na pokopališče pri sv. Ani. — Slovesna sv. maša zadušnica se bode darovala v soboto ob 10. uri predp. v prestolnici sv. Justa.

† **Dr. Vatroslav Oblak.** V današnjem zjutrajnjem izdanju smo že priobčili iz Celja došlo nam tužno vest, da je tam preminol mladi slovenski

učenjak, dr. Vatroslav Oblak. Casnikarska dolžnost nas veže, da prezgodaj umrlemu odličnjaku v spomin priobčimo par podatkov, kolikor smo jih mogli nabrati v naglici.

Doktor Vatroslav Oblak porodil se je v Celju, kjer se je bil naselil njega oče Ignacij kakor podobar in slikar, prišedši od sv. Antona v Poljanski dolini na Gorenjskem. Jako marljiv dijak je na celjski gimnaziji dovršil srednješolski pouk z zrelostnim izpitom. Na to je šel na Dunaj, kjer se je največim veseljem posvetil jezikoslovju, zlasti slavistiki, s katero se je pečal že na gimnaziji močno in uspešno. Miklošič in Jagić bila sta mu uzgledna učitelja in učenjaka, katerih spise in knjige je blagi učenjak Vatroslav proučil temeljito in vestno ter si pridobil obilnih jezikoslovnih znanostij. Te so ga povsodi priporočale pravim slovanskim učenjakom. Da bi popolnil svoje znanje, potoval je vsled priporočanja slavnega profesorja Jagića s podporo cesarske vlade tja doli na Balkanski polotok, kjer je preiskal zlasti Macedonijo in proučil bulgarska narodna narečja. O tem potovanju so o svojem času poročali časniki, ko so ga Turki prijeli in zaprli kakor političnega agenta. Oh, ti mladi tihi Vatroslav, pa politični rovar! Parkrat bival je po malo dni tudi v Trstu, kamor je bil prišel obiskat svojega sorodnika. Tudi ob jadranski obali zanimal se je za narodno življenje, zlasti za narodov jezik. Mladi ranji učenjak je prijavil plode svojih obsežnih preiskavanj v letniku „Slovenske Matice“, v „Ljub. Zvonu“, zlasti pa med učenjaki dobro znanem Jagičevem „Slavisch. Archivu.“ Po teh mnogobrojnih in obširnih razpravah lahko sodimo, koliko temeljitih del smo imeli še pričakovati od njega. Grda zavist na nekem mestu ni hotela priznati njega zaslug in vednosti, kar mu je življenje toliko težilo in grenilo. Najbrže mu je to tudi močno slabilo ne preveč krepko telo. Zadnji čas bil je docent na graškem vseučilišči, kjer bi bil gotovo dobil novo določeno redno stolico za jugoslovanske jezike in literature. Pa v veliki tugi pozabimo te grde osebne spletke zoper toli nadarjenega Vatroslava. Ravno sedaj, ko je imel še uspešneje delovati v ugodnih gmotnih razmerah sebi in narodu slovenskemu na korist in proslavo, vzela nam ga je nemila smrt. Slovenec res nima sreče! Počivaj v miru, blaga duša!

Odlikovanje. Dunajska „Presse“ javlja, da je Njeg. Velič. cesar podelil predsedniku upravnega sveta avstr. Lloydja, baronu Viktorju Kalchbergu, komturni križec Fran-Josipovega reda z zvezdo, ter čleu istega upravnega sveta, Fortunatu Vivantu, red železne krone III. razreda.

Imenovanje. Minister za trgovino imenoval je računarskega revidenta pri gozdarskem in domenskem ravnateljstvu v Gorici, Frana Gridla, računarskim svetovalcem.

Himen. Danes se je poročil na Suhorju pri Metliki g. Fran Stajner, c. k. notar v Metliki, z znano goriško Slovenko, gospodičino Matildo Božičevo, ki je bila v svoj čas učiteljica na „Slgini“ šoli v Gorici. Častitamo.

Romunska kraljevska dvojica v Trstu. Glasom včeraj semkaj došle brzojavke, dospeta romunski kralj Karol in soproga mu kraljica Elizabeta, jutri ob 7^{1/2} uri zvečer s posebnim vlakom v Trst. Veličanstvi ostaneti v našem mestu samo jeden dan.

Mestni svet tržaški imel je sinoč tajno sejo, v kateri se je bavil z imenovanji, upokojenjem itd. raznih občinskih služnikov. Dvema vpokojenima učiteljema dovolil je mestni svet posebno pokojnino v priznanje njiju zaslug za občinsko šolstvo.

Razpisana poštarstva služba. V kratkem se osnuje poštni urad v Nerežini (otok Lošinj) v okrajnem glavarstvu Mali-Lošinj. Za ta poštni urad razpisana je služba poštarja, ki bode nameščen na podlagi pogodbe. Jamčevine je tretja položiti 200 gld.; pača iznaša 150 gld., odškodnina za pisarniške stroške 40 gld. na leto. Prošnje tekem 3 tednov ces. kr. ravnateljstvu pošte in brzojave v Trstu.

Spremembe v grbih avstrijskih nadvojvodij. Nj. Vel. cesar je odredil, da se ima grb avstrijskih nadvojvodij premeniti v toliko, da je brisati iz grbov znake mesta Milana in Benetk, koja sta bila doslej v grbih avstrijskih nadvojvodij. Namesto teh dveh znakov vsprejeti je v grb znamenje Spodnje Avstrije, koje znamenje doslej ni bilo slikano v grbih nadvojvodij.

25 službenih let. Vrhovni nadzornik J. Leder, vodja Graškega upravištva c. kr. priv. avstrijske zavarovalne družbe „Dunav“ na Dunaji, praznoval je dne 11. t. m. petindvajsetletnico svoje delavnosti pri označenem podjetji.

„Garden Party“ v letovišču Revoltella. Župan tržaški priredi dne 28. t. m. veselico pod milim nebom na vrta letovišča Revoltella in to v čast gostom iz Budimpešte, ki pridejo v Trst h krstu vojnega parnika „Budapest“.

O prizivnem sodišču v Zadru. Kakor smo že sporočili, umirovljen je predsednik dalmatinskega sodišča Ivan Brčić na lastno prošnjo, ter je imenovan na njegovo mesto Jerko Giunio, doslej dvorni svetovalec pri vrhovnem sodišču na Dunaju. O odstopivšem predsedniku in o njegovem nasledniku piše „Obzor“: Ivan Brčić bil je imenovan leta 1885. po prizadevanju namestnika Jovanovića, koji poslednji je označil imenovanje Brčićevo epohalnim. Od početka narodnega gibanja je Brčić pristopil narodnim borilcem; moremo ga celo nazivati jednim izmed početnikov tega gibanja. Znal je hrvatski jezik izvrstno ter se posluževal tega jezika že tedaj, ko se mu drugi niso hoteli učiti, ali niso hoteli znati o njem. Za rabo hrvatskega jezika pri sodiščih in v občeh v Dalmaciji ima Brčić neprecenljivih zaslug. — Mislimo, da norodni krogi v Dalmaciji zadevoljstvom pozdravijo imenovanje Giunia, ki je ostavil najboljši utis kakor predsednik deželnega sodišča v Zadru.

Koncert „Glasbene Matice“ zadnjega torka je vspel izborno in je pridobil na pomembnosti s tem, da se je udeležilo večinoma občinstvo z dežele. Na to sme biti ponosna „Glasbena Matica“, da je nje slava jela prodirati v najširše sloje. Kakor posnemljemo iz ljubljanskih listov, je bil tudi ta koncert dovršeno lep v umetniškem pogledu. Po koncertu so se zbrali vnanji gostje v „Narodnem domu“, kjer so se vrstile napitnice in petje. Urednik Gabršček je naglašal, kako posebno Slovenci na periferiji vedó ceniti zmago „Glas. Mat.“ in je nazdravil ljubljanskem prebivalstvu, ki je poslalo na Dunaj tako impozanten pevski zbor.

Občni zbor „Tržaške posojilnice hranilnice“, registrovane zadruge z omejenim poroštvom, ne bode dne 19. — kakor je bilo naznanjeno po pomoti —, ampak dne 26. aprila t. l. ob 10. uri predpoludne v prostorih „Slovenske čitalnice“.

Rešitvena ladija. Včeraj dospela je v naše pristanišče rešitvena ladija, kakoršnje je tolikanj pogrešala tržaška luka. Kakor čujemo, izrekli so se strokovnjaki jako pohvalno o tem parniku, samo ta in oni izjavil je svojo bojazen, da se rešilni parnik ne bode mogel ustavljati ljuti burji. Ako bode to res, potem smo pač jako malo na boljšem, nego smo bili prej, ko se n. pr. v nevarnih trenutkih nista upala iz pristanišča Lloydova parnika „Pluto“ in „Audax“, da bi hitela v pomoč.

Potres v Novem mestu. Sinoč došlo je to-le brzojavno poročilo: „V Novem mestu je bilo občutiti silen sunek, kojega je spremljalo podzemsko bobnenje. Ljudstva se je polotil grozen strah. Mnogo oseb je pobegnilo iz stanovanj. Podzemski sunek je bilo občutiti tudi v okolici“.

Čudno je, da to poročilo ne pové, ob kateri uri je bil potres in da-li je provzročil kaj škode.

Milan na popotovanju? V srbski prestolnici razširila se je govorica, da nameruje razkralj Milan še letošnje spomladi nastopiti popotovanje okolo sveta. Srbi mu izvestno želé „srečno pot“! toda tega pa gotovo ne želé, da bi prišel v Srbijo po „drobiž“ za namerovano potovanje.

Vojni spomeniki na Češkem. Osrednje društvo za vzdržavanje spomenikov leta 1866. padlih avstrijskih vojakov, koje društvo se je bilo osnovalo v Kraljevem Gradcu ter nabiralo po vsej monarhiji milodare v dosego stavljenega si cilja, bode imelo svoj glavni občni zbor dne 20. t. m. v Kraljevem Gradcu. O tej priliki se doznajo tudi podrobniši nameni društva gledé izkopenja kostij padlih vojakov, spomenikov itd.

Požar v hrvatski livarni. Iz Gline došla je včeraj vest, da je v livarni v Vranovini navstal požar vsled tega, ker se je vnelo oglje, namenjeno za plavž. Prihiteli so gasilci iz Karlovca, Siska in Petrinja, da rešijo, kar je možno rešiti, toda malo je nadeje, da ohranijo livarno.

Oddelek ruskega „Rdečega križa“, namenjen v Abesinijo, dospel je dne 14. t. m. v Carjigrad, danes pa je odplul v Rdeče morje.

Še milodari za ranjene italijanske vojake v Trstu. V Trstu in v Piranu pričeli so zopet nabirati za ranjene italijanske vojake v Afriki. Prvi novi izkaz kaže 30 gld. 10 nč. in 9.580 italijanskih lir na milodarjih. Prištevsji tej svoti že prej v Trstu nabrani denar, darovanih je doslej v Trstu in Piranu za italijanske ranjence v Afriki 1.088 gld. 92 nč. avstrijskega denarja in pa 9.716-49 italijanskih lir.

Na smrt obsojena morilka. Predvčerajšnjem stala je pred porotnim sodiščem v Rovinju 23letna kmetica Katinka Mikoličeva iz sela Mikolič, okraja Pazinskega, obtožena, da je dne 5. decembra min. leta namenoma zadušila svojega teden dni starega sinka. Obtoženka se je zagovarjala s tem, da jo je do tega koraka prisilil obup, kajti stariša njenega moža sta ji očitala, da je bilo dete nezakonsko. Mož obtožene je prosil v razpravi, naj bode sodišče milostno ž njo, kajti on ji oprošča in jo ljubi vedno še. — Porotniki so soglasno spoznali obtoženko krivo umora in na temelju izreka porotnikov obsodilo je sodišče Katinko Mikoličevu na smrt.

Zima — v Siciliji. Skoro bi si članek mislil, da je solnce „obrnilo hrbet“ onim krajem „solučne“ Italije, kjer cvetó in dozorevajo pomaranče. Včeraj so namreč brzojavili iz Rima: „Iz raznih krajev Sicilije poročajo, da pada sneg, da je mrzlo, da so viharji“. — Mar se nameruje i vreme pridružiti revolucionarnemu gibanju, ki se pojavlja v Siciliji?

Loterijske številke, izžrebane dne 11. t. m.:

Praga	55,	6,	85,	62,	46.
Lvov	80,	44,	21,	48,	2.

Narodno-gospodarske stvari.
Tržaška posojilnica in hranilnica,
registrovana zadruga z omejenim poroštvom
(Via Molin Piccolo št. 1.)

bode imela dne 26. aprila svoj občni zbor in je izdala tem povodom nastopno poročilo:

Naše nade so se uresničile! Kakor je bilo upati po vedno rastočih številkah in kar se je bilo nadejati po vedno večjem prometu, se je tudi zgodilo: „Tržaška posojilnica in hranilnica, registrovana zadruga z omejenim poroštvom“, dosegla je leta 1895. lep vspeh.

Prometa smo imeli gld. 377.801-98 to je gld. 173.593-12 več kakor leta 1894.

Iz priloženega statističnega sestavka se vidi, da se prirastek prometa vsako leto podvoja in, ako se bode ta naš zavod tudi v bodočnosti tako lepo razvijal, kar imamo vzrok nadejati se — bode naša posojilnica in hranilnica v malo letih močan denaren zavod.

Pretečeno leto, o kojem Vam tu predlagamo račune — pristopilo je 172 novih zadružnikov, ki so vplačali na deležih gld. 1870. Vseh zadružnikov skupaj štejemó koncem leta 510; izstopil ni nobeden.

Posebno lep vspeh imamo zabeležiti pri glavnih deležih; vplačali so deloma stari, deloma novi zadružniki gld. 2400 —

Ker Vam letos podajemo račune še-le za četrto upravno leto — in imamo zadružnih deležev gld. 14.100, ki so popolnoma vplačani, smemo biti ponosni na to številko. — Kar se tiče hranilnih vlog, moramo pač pripoznati, da smo upali večjih števil, ako pomislimo, da ima naš zavod sede v trgovski centrali! Toda mnogo ljudi še ne ve za našo „Posojilnico in hranilnico“, nekateri pa so malo preveč mladni in pustijo rajše, da gospodarijo tujci z njihovimi krvavo zasluženimi novci; ali tudi tukaj obrnilo se je mnogo na bolje.

Vloženega bilo je gld. 74.293-17, in sicer je bilo vloženo 347 krat, povprečna vloga bi bila torej gld. 214-10; vzdigneno je bilo 122 krat, vsega skupaj gld. 36.731-63, povprečno gld. 301-07

K svoti 74.293-17 bi se pa pravo za pravo morala prišteti tudi posojila zadruge gld. 13.750, ki so nam bila na razpolago kakor vloge, torej bi vloge znašale skupno za l. 1895 gld. 88.043-17. — Na tem mestu moramo dati prostora zahvali, ki smo jo dolžni nekaterim gospodom našim zadružnikom, ki so nam pod jako ugodnimi pogoji, ali še celo brezobrestno stavili na razpolago lepe svote, brez katerih bi ne bili mogli doseči tega vspeha, katerega beležimo danes. Hvala jim!

